

UZASADNIENIE

W trzech decyzjach z 9.03.2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że u płatnika składek - (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółce jawnej podstawa wymiaru składek z tytułu zatrudnienia pracowniczego wynosi:

1) w przypadku **J. K.:**

- za **styczeń 2017 r.** - na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 3552,01 zł, na ubezpieczenie zdrowotne 3065,03 zł, a wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne 275,85 zł

- za **czerwiec 2017 r.** na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 3842,33 zł, na ubezpieczenie zdrowotne 3315,55 zł, a wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne 298,40 zł

- za **lipiec 2017 r.** na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 3865,39 zł, na ubezpieczenie zdrowotne 3335,45 zł, a wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne 300,19 zł,

- za **kwiecień 2018 r.** na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 3878,28 zł, na ubezpieczenie zdrowotne 3346,57 zł, a wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne 301,19 zł,

- za **listopad 2018 r.** na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 4098,02 zł, na ubezpieczenie zdrowotne 3536,18 zł, a wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne 318,26 zł.

2) w przypadku **K. R.:**

- za **maj 2017 r.** - na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 3384,40 zł, na ubezpieczenie zdrowotne 2920,39 zł, a wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne 262,84 zł

3) w przypadku **K. Ż.:**

- za **styczeń 2017 r.** na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 3630,59 zł, na ubezpieczenie zdrowotne 3132,83 zł, a wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne 281,95 zł,

- za **maj 2017 r.** na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 4567,03 zł, na ubezpieczenie zdrowotne 3940,89 zł, a wysokość składki na ubezpieczenie zdrowotne 354,68 zł.

W uzasadnieniu każdej z w/w decyzji organ rentowy wskazał, że płatnik składek (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka jawna zawarł z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością umowę świadczenia usługi personelu tymczasowego, której przedmiotem było oddelegowanie przez ten podmiot do klienta personelu tymczasowego (osób wykonujących na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pracę na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług) i w ramach tej umowy do płatnika delegowani byli przez (...) zleceniobiorcy, będący jednocześnie pracownikami płatnika, wykonujący w ramach zlecenia czynności zbliżone do czynności wykonywanych w ramach obowiązków pracowniczych.

(decyzje w aktach ZUS)

Odwołania od wszystkich w/w decyzji złożył płatnik składek - (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka jawna w Ł., reprezentowana przez adwokata, wnosząc o ich zmianę poprzez uznanie, że składki na ubezpieczenie zainteresowanych zostały przez płatnika naliczone i odprowadzone prawidłowo, w związku z czym odwołujący nie jest zobowiązany do naliczania składek za żadnego z objętych zaskarżonymi decyzjami pracowników zatrudnionych przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. w ramach umów cywilnoprawnych.

(odwołania k. 3 – 7, k. 3-7 akt VIII U 853/22, k. 3-7 akt VIII U 886/22)

W odpowiedziach na odwołania pozwany organ rentowy wniósł o ich oddalenie, podtrzymując dotychczasową argumentację, a ponadto wniósł o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

(odpowiedzi na odwołania k 8-10, k. 8-10 akt VIII U 853/22, k. 8-10 akt VIII U 886/22)

Sprawy z odwołań od wszystkich trzech w/w decyzji zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia za sygn. VIII U 815/22 (k. 20 akt VIII U 853/22, k. 18 akt VIII U 886/22)

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł., powiadomiona o toczącym się procesie, nie przystąpiła do sprawy w charakterze zainteresowanego.

(niesporne, a nadto postanowienie k. 37)

Na rozprawie z 6.12.2022 r. – pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołań i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a zainteresowany K. Ż. przyłączył się do stanowiska płatnika składek.

(e-prot. z 6.12.2022 r.: 00:01:08, 00:02:34, 00:14:24)

Pozostali zainteresowani ubezpieczeni nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Odwołujący się płatnik składek - (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka jawna z siedzibą w Ł. została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego 29.02.2008 r. pod numerem KRS (...). Zasadniczym przedmiotem prowadzonej przez tę spółkę działalności jest transport drogowy towarów. Przedmiotem pozostałej działalności jest m.in. magazynowanie towarów.

(niesporne, a nadto odpis KRS k. 19-24)

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł., wpisana do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego 30 czerwca 2015 roku pod numerem KRS (...), jako przeważającą wykonuje działalność agencji tymczasowej, zaś przedmiotem pozostałej działalności jest m.in. działalność związana z udostępnianiem pracowników.

(okoliczności niesporne)

W dniu 15.04.2016 r. pomiędzy w/w przedsiębiorcami została zawarta umowa świadczenia usługi personelu tymczasowego, której przedmiotem było oddelegowanie przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością do płatnika składek personelu tymczasowego (osób wykonujących na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pracę na podstawie umowy o dzieło, umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia) do wykonywania czynności określonych w załączniku nr 1 (prace magazynowe, prace z wykorzystaniem wózka widłowego, załadunek oraz rozładunek transportów, praca przy użyciu skanera, prace oww na wysokim składzie). Wykonanie tej usługi było rozliczane na podstawie miesięcznej faktury VAT wystawionej w oparciu o zestawienie realizacji zlecenia, pisemnie zaakceptowanego przez klienta (czyli odwołującej) w ciągu 5 dni roboczych od daty jego otrzymania. W umowie zapisano także, że będzie ona realizowana na terenie magazynów (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki jawnej, a nadto przewidziano, że płatnik będzie zobowiązany do sprawdzenia i akceptacji rezultatu wykonanego zlecenia, wydawania personelowi tymczasowemu wskazówek odnośnie sposobu wykonywania zlecenia.

(okoliczności niesporne, a nadto umowa –k. 83-88)

Zainteresowani: **J. K., K. R., K. Ż.** byli w okresach objętych zaskarżonymi decyzjami pracownikami Spółki (...), zatrudnionym na podstawie umów o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, każdy na stanowisku magazyniera.

Każdy z w/w zainteresowanych pracowników płatnika wykonywał w Spółce (...) prace magazynowe, od poniedziałku do piątku, w pełnym wymiarze czasu pracy, w magazynie płatnika mieszczącym się w jego siedzibie przy ul. (...) w Ł..

W badanych okresach w/w zainteresowani pracownicy płatnika zawierali ze spółką (...) umowy zlecenia, w których zobowiązywali się do wykonywania prac magazynowych dla płatnika. Na podstawie tych umów świadczyli oni dla agencji pracy (...) usługi w weekendy, ewentualnie w nadgodzinach, wykonując w ramach tych umów takie same prace magazynowe, jakie wykonywali na podstawie umowy o pracę, na innych oddziałach w magazynach należących do płatnika – spółki (...). W ramach zatrudnienia na podstawie umowy o pracę podlegali oni kierownikowi Spółki (...). W ramach umowy zlecenia wykonywali polecenia kierownika obecnego w magazynie, który także był pracownikiem płatnika. W ramach umów zlecenia pracę zainteresowanych nadzorował pracownik ich pracodawcy Spółki (...). Wynagrodzenie z tytułu umów zlecenia wypłacała zainteresowanym Spółka (...), przelewami na konto. Była osobna lista obecności dla (...), na której była wpisywana ilość godzin przepracowanych w ramach umowy zlecenia - robił to kierownik spółki (...). Ubezpieczeni nie musieli wystawiać żadnych rachunków, wynagrodzenie dostawali na podstawie w/w list z (...).

Praca zainteresowanych pracowników płatnika na rzecz obu Spółek różniła się tylko tym, że dla płatnika świadczyli pracę od poniedziałku do piątku w normlanym czasie ich pracy, w pełnym wymiarze czasu pracy, a spółka (...) dawała im możliwość dodatkowej pracy także w weekendy i ewentualnie w nadgodzinach. Rodzajowo praca była taka sama i polegała na wykonywaniu takich samych czynności magazynowych. Wcześniej zainteresowani nie pracowali dla płatnika w nadgodzinach, ani w weekendy. W ramach współpracy z (...) zainteresowani świadczyli pracę tylko dla Spółki (...).

(okoliczności niesporne , a nadto akta osobowe J. K., K. a R. ego, K. Ż., a w nich umowy o pracę z aneksami zawarte przez płatnika z zainteresowanymi pracownikami, umowy zlecenia k. 73-81, zeznania zainteresowanego K. Ż. –e-prot. z 6.12.2022 r.: 00:03:05-00:09:37 w zw. z 00:13:51, akta kontroli k. 32)

Kwoty wypłacone zainteresowanym pracownikom płatnika za czynności wykonane w ramach umów zlecenia zawartych ze Spółką (...) - nie zostały uwzględnione przez płatnika w podstawie wymiaru składek zainteresowanych pracowników płatnika składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne w związku z ich zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę.

(okoliczności niesporne)

W badanych okresach płatnik składek naliczał oraz opłacał należne składki za zainteresowanych wyłącznie od kwot osiągniętych przez nich wynagrodzeń z tytułu wykonywania stosunku pracy na rzecz płatnika.

(okoliczności niesporne)

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie zebranego materiału dowodowego w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, a także w załączonych aktach ZUS-owskich, a nadto na podstawie dowodu z przesłuchania zainteresowanego pracownika płatnika.

Powyższe dowody nie były kwestionowane w toku postępowania przez żadną ze stron, a Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw, ażeby z urzędu zakwestionować ich wartość dowodową w sprawie.

Podkreślenia wymaga fakt, że strona skarżąca nie kwestionowała wysokości podstawy wymiaru składek wyliczonej przez organ rentowy, a jedynie kontestowała samą zasadę.

Stan faktyczny w sprawie był w istocie niesporny. W sprawie brak też wątpliwości natury dowodowej. Spór sprowadza się do kwestii prawnej, która będzie przedmiotem rozważań w dalszej części uzasadnienia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania są niezasadne.

Stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 1009, dalej: ustawa systemowa) obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej „zleceniobiorcami”, oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4.

Zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Stosownie do treści art. 4 pkt 2a ustawy systemowej płatnikiem składek na ubezpieczenie społeczne jest pracodawca – w stosunku do pracowników i osób odbywających służbę zastępczą oraz jednostka organizacyjna lub osoba fizyczna pozostająca z inną osobą fizyczną w stosunku prawnym uzasadniającym objęcie tej osoby ubezpieczeniami społecznymi. W świetle powyższego przepisu składki na ubezpieczenie społeczne za pracownika (art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej) odprowadza pracodawca, a za zleceniobiorcę/osobę świadczącą usługi (art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej) zleceniodawca.

Stosownie do treści art. 18 ust. 1 i ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 18.12.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (tj. Dz. U. z 2017 r., poz. 1949) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych osiągnięty przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z wyjątkiem składników wynagrodzenia wymienionych w § 2 powołanego wyżej rozporządzenia.

Zgodnie zaś z dyspozycją art. 18 ust. 1a w/w ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w przypadku osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy zlecenia.

Stosownie do treści art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Ponadto zgodnie z art. 81 ust. 1, ust. 5 i ust. 6 ustawy z 27.08.2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tj. Dz. U. z 2021 r., poz. 1285) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób. Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych.

Przedmiotem rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie było zatem ustalenie, czy wobec zainteresowanych pracowników płatnika składek, zatrudnionych przez odwołującego się płatnika w badanych okresach na podstawie umowy o pracę i jednocześnie wykonujących w tych okresach zlecenie zgodnie z umowami zawartymi przez nich ze Spółką (...) zastosowanie ma przepis art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W świetle art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło lub zlecenia zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (zob. postanowienie SN z 18.11.2020 r., III UK 439/19, Legalis Numer 2496910, uchwała SN z 2.09.2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46 oraz wyroki SN z 14.01.2010 r., I UK 252/09, z 22.02.2010 r., I UK 259/09, z 18.10.2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266; z 11.05.2012 r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117; z 13.02.2014 r., I UK 323/13, OSNP 2015 nr 5, poz. 68; z 7.02.2017 r., II UK 693/15, z 27.04.2017 r., I UK 182/16).

To pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnej zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne. Wówczas płatnikiem składek nie jest ta osoba trzecia (zob. postanowienie SN z 22.10.2020 r., III UK 501/19, Legalis Numer 2496651).

Sąd rozpoznający przedmiotową sprawę w pełni podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy zarówno w uzasadnieniu uchwały z 2.09.2009 r. (I UZP 6/09, OSNP 2010/3-4/46), jak i w uzasadnieniu uchwały z 22.02.2010 r. (I UK 259/09, LEX nr 585727), zgodnie z którymi art. 8 ust. 2a ustawy systemowej ma odniesienie „do pracy wykonywanej na rzecz pracodawcy” powiązanej funkcjonalnie i miejscowo.

Z przywołanej uchwały jasno wynika, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej nakazuje uważać za pracownika także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy cywilnoprawnej, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Także bowiem i w tym ostatnim przypadku, choć osoba (pracownik) formalnie zawarła umowę z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy i to on uzyskuje rezultaty jej pracy. Pracodawca jest zobowiązany obliczać, rozliczać i przekazywać za pracowników składki co miesiąc do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - art. 17 ust. 1 ustawy. Sąd Najwyższy podkreślił przy tym, że w przypadku, gdy umowa cywilnoprawna jest zawarta nie bezpośrednio z pracownikiem, ale z osobą trzecią i dopiero ten "zewnętrzny" podmiot zawiera umowę cywilnoprawną z pracownikiem, to jednak płatnikiem składek jest pracodawca składek, pomimo że fizycznie wynagrodzenie wypłaca ów podmiot trzeci. Za taką interpretacją obowiązków pracodawcy względem pracownika, zdefiniowanego w treści art. 8 ust. 2a ustawy, przemawia dodatkowo art. 4 pkt 2 lit. a ustawy określający, że płatnikiem składek jest właśnie pracodawca.

Odnieść się też trzeba do brzmienia art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, według którego w przypadku ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 2a, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe uwzględnia się przychód z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Skoro płatnikiem jest pracodawca, a przychód z tytułu umowy cywilnoprawnej "uwzględnia się" w podstawie wymiaru składek z tytułu stosunku pracy, to pracodawca, ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu stosunku pracy, powinien zsumować wynagrodzenie z umowy cywilnoprawnej z wynagrodzeniem ze stosunku pracy.

W przypadku zaś swoistego trójkąta umów - pogląd, że płatnikiem winien być pracodawca znajduje swe umocowanie także i w tym, że to na jego rzecz praca w ramach umowy cywilnoprawnej jest faktycznie świadczona i to on uzyskuje jej rezultaty, unikając obciążeń oraz obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy.

Celem wprowadzenia takiej regulacji było po pierwsze: ograniczenie korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych celem zatrudnienia własnych pracowników dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych

przepisów prawa pracy i uniknąć obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów, a po wtóre: ochrona pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniających w trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy zatrudniają tych pracowników w ramach umów cywilnoprawnych w ogóle nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (umowa agencyjna, zlecenia lub inna umowa o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu).

Tym samym dla celów ubezpieczeń społecznych wykonywanie pracy na podstawie umów cywilno-prawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak, jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy, łączącego jedynie pracownika z pracodawcą, także w zakresie określenia osoby płatnika składek. Teza ta jest także aktualna w stosunku do pracowników wykonujących także pracę na podstawie umów zlecenia (por. np. wyroki z 14.01.2010 r., I UK 252/09, LEX nr 577824; z 22.02.2010 r., I UK 259/09, LEX nr 585727 oraz z 18.10.2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266).

W tym miejscu wskazać należy, że określone hipotezą normy art. 8 ust. 2a obejmuje w istocie dwie sytuacje faktyczne, w jakich może się znaleźć osoba, do której przepis ten jest adresowany (pracownik wykonujący pracę na podstawie wymienionych umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą oraz umów cywilnoprawnych zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca jest świadczona na rzecz pracodawcy) mają równorzędny charakter z punktu widzenia skutków opisanych dyspozycją omawianej normy prawnej. Konsekwencje prawne na gruncie ustawy systemowej, wynikające z realizacji takich umów, muszą być takie same, co oznacza, iż dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy łączącego jedynie pracownika z pracodawcą. W przypadku takich pracowników podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi łączny przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 4 pkt 9 w zw. z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej), uzyskany z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy i wspomnianych umów cywilnoprawnych (art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 tej ustawy), zaś obowiązek obliczania, rozliczania i przekazywania składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych spoczywa na pracodawcy jako płatniku (art. 17 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, stwierdzić należy, że umowy zawarte przez Spółkę (...) z wymienionymi w zaskarżonych decyzjach pracownikami odwołującego się płatnika, były faktycznie umowami zlecenia, do których mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego. Niemniej jednak zasadniczym celem porozumienia zawartego pomiędzy płatnikiem składek a Spółką (...) oraz zawartych przez ten podmiot umów cywilno – prawnych z zainteresowanymi - pracownikami płatnika była praca wykonywana jedynie na rzecz płatnika.

Poza sporem pozostaje, że odwołującego się w n/n sprawie płatnika jako pracodawcę zainteresowanych w badanym okresie łączyła ze Spółką (...) umowa współpracy opisana szczegółowo w stanie faktycznym. Płatnik składek czerpał zatem korzyści z realizacji umów cywilnoprawnych dotyczących jego pracowników ze Spółką (...) z uwagi na zawartą umowę współpracy oraz bezpośrednio przez świadczenie pracy jedynie na rzecz odwołującej spółki.

Co również istotne, praca jaką wykonywali ubezpieczeni w związku z podpisaniem umów zlecenia, odbywała się jedynie na rzecz odwołującego się płatnika, w miejscu przez niego wyznaczonym, faktycznie pod jego kierownictwem, stanowiąc pracę polegającą jedynie na obsłudze przez zainteresowanych magazynu poza normatywnymi godzinami ich pracy w weekendy i ewentualnie w nadgodzinach.

W tym miejscu podkreślić należy, że przesłanką decydującą o uznaniu za pracownika osoby świadczącej w ramach umowy zlecenia pracę na rzecz swojego pracodawcy, jest to, że w ramach takiej umowy, wykonuje faktycznie pracę dla swojego pracodawcy przez co uzyskuje on rezultaty jej pracy. Ustawodawca używając w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej zwrotu „działać na rzecz” posłużył się nim w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie „na czyją rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem

prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.). Również wykonujący zlecenie „działa na rzecz zleceniodawcy” (art. 734 i n. k.c.).

W przepisie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej zwrot ten opisuje sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, tzn. po pierwsze - umowy o pracę, po drugie - umowy zlecenia między pracownikiem, a osobą trzecią i po trzecie - umowy o świadczenie usług między pracodawcą i zleceniodawcą. Pracodawca w wyniku umowy zawartej ze zleceniodawcą przyjmuje w ostatecznym rozrachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy przez zleceniobiorców, przy czym następuje to w wyniku zawarcia umowy zlecenia/świadczenia usług z osobą trzecią oraz zawartej umowy cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniodawcą (vide I. J. - J. „Konstrukcja uznania za pracownika w prawie ubezpieczenia społecznego (...) 2011/8/22-28).

Celem takiej regulacji było, jak podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z 3.04.2014 r. (II UK 399/13, LEX nr 1458679), po pierwsze: ograniczenie korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych celem zatrudnienia własnych pracowników dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych przepisów prawa pracy i uniknąć obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów oraz po drugie: ochrona pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniających w trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy zatrudniają tych pracowników w ramach umów cywilnoprawnych w ogóle nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (umowa agencyjna, zlecenia lub inna umowa o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu). Tym samym, dla celów ubezpieczeń społecznych zarówno wykonywanie pracy na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych z pracodawcą, jak i zawartych wprawdzie z osobą trzecią, ale gdy praca wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest traktowane tak, jak świadczenie pracy w ramach klasycznego stosunku pracy łączącego jedynie pracownika z pracodawcą, także w zakresie określenia osoby płatnika składek.

W świetle powyższych uwag należy podkreślić, że nie ma żadnych podstaw, aby zastosowanie przepisu art. 8 ust 2a ustawy systemowej, ograniczać tylko do sytuacji, gdy pracodawca zatrudnia swojego pracownika równoległe na podstawie umowy cywilnoprawnej.

Jak wskazano wyżej płatnik składek czerpał zatem korzyści z realizacji umów cywilnoprawnych dotyczących zainteresowanych ubezpieczonych – pracowników płatnika, których dotyczą zaskarżone decyzje, zawartych przez nich formalnie ze Spółką (...).

Sytuacja ta niewątpliwie, w ocenie Sądu Okręgowego, wyczerpuje dyspozycję przepisu art. 8 ust 2a ustawy systemowej, a skoro tak, to stosownie do wcześniejszych rozważań, pracodawca jest również płatnikiem składek na ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanych.

Konsekwencją konstrukcji uznania za pracownika jest konieczność opłacania przez pracodawcę składki na ubezpieczenie społeczne za osobę, z którą została zawarta umowa zlecenia, tak jak za pracownika.

Stosownie do przepisu art. 32 ustawy systemowej, pracodawcę obciąża zatem także obowiązek poboru i odprowadzenia do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenie zdrowotne za osobę „uznaną za pracownika”.

Podkreślić należy, że stosownie do treści art. 66 ust 1 pkt 1a cyt. ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi lub ubezpieczeniem społecznym rolników, które są pracownikami w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; przy czym, w myśl przepisu art. 69 ust 1 ustawy, obowiązek ten powstaje i wygasa w terminach określonych w przepisach o ubezpieczeniach społecznych. Przepis art. 66 ust 1 pkt 1a „przenosi” zatem

na grunt przepisów ustawy z 27.08.2004 r. konstrukcję uznania za pracownika unormowaną przepisem art. 8 ust 2a ustawy systemowej. Brak odrębnego uregulowania w tej ustawie (w szczególności w przepisach art. 85-86), kto jest płatnikiem składek na ubezpieczenie zdrowotne osoby uznanej za pracownika (w rozumieniu art. 8 ust 2a ustawy systemowej), należy odczytywać jedynie jako potwierdzające regułę wyrowadzaną z art. 32 ustawy systemowej.

Podleganie obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym przez zainteresowanych ubezpieczonych – pracowników płatnika, w badanych okresach jest konsekwencją objęcia ich obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym jako osób uznanych za pracownika (art. 66 ust 1 pkt 1a ustawy w związku z art. 5 pkt 43 ustawy i art. 8 ust 2a ustawy systemowej), a nie jako zleceniobiorców (art. 66 ust 1 pkt 1e ustawy).

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 22.02.2006 r. (I UK 227/05, Lex nr 272569), objęcie ubezpieczeniem to przynależność do określonej kategorii podmiotów w razie spełniania ustawowych przesłanek, podleganie natomiast wynika z objęcia ubezpieczeniem i oznacza przyznanie prawa powiązanego z nałożeniem obowiązku. Ubezpieczony z tytułu spornych umów przynależy do kategorii osób uznanych za pracownika, podlega ubezpieczeniu zdrowotnemu jak pracownik, a w konsekwencji płatnikiem tych składek jest pracodawca, a nie zleceniodawca.

Za obciążeniem obowiązkiem rozliczania i poboru składek, łącznie na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, tylko jednego podmiotu – pracodawcy, przemawia również zasada racjonalnego działania ustawodawcy. Przyjęcie odmiennej koncepcji (dwóch płatników składek – odrębnie na ubezpieczenie społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne), skutkowałoby tym, iż to samo zdarzenie (tytuł prawny skutkujący obowiązkiem ubezpieczenia) pociągałoby „podwójne” obciążenie czasowe i ekonomiczne wywołane koniecznością prowadzenia rozliczenia, dokumentacji rozliczeniowej, poboru – nie tylko dla dwóch podmiotów (pracodawca, zleceniodawca), ale również dla ZUS.

Przypomnieć trzeba, że zgodnie z art. 81 ust 6 ustawy systemowej, podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia, emerytalne, rentowe, chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych nie będących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych. Obliczenie składki na ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonych wymaga zatem uprzedniego wyliczenia kwoty składek na ubezpieczenie społeczne.

Przypomnieć też należy, stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z 24.01.2007 r., III UZP 4/06 (OSP 4/2008r. poz. 309), zgodnie z którym, co prawda ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych rozróżniająca cztery ryzyka ubezpieczeniowe: emerytalne, rentowe, chorobowe oraz wypadkowe nie objęła ubezpieczenia zdrowotnego, to jednak należy przyjąć, że ubezpieczenie to jest też rodzajem ubezpieczenia społecznego, zaś jego odrębność wynika przede wszystkim z faktu odmiennego przedmiotu ochrony oraz odrębności organizacyjnej, ubezpieczenie zdrowotne, jest bowiem realizowane przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Powyższe również przemawia za tym, aby sztucznie nie tworzyć „mnogości” płatników składek w sytuacji, gdy tytułem do ubezpieczeń jest jeden (ten sam) stosunek prawny. Pracownik, zleceniobiorca, świadczący usługi, w całości finansują składki na swoje ubezpieczenie zdrowotne. W ich interesie i ich obowiązkiem, jest umożliwienie płatnikowi wywiązywanie się z terminowego rozliczania i odprowadzania składek na ubezpieczenie zdrowotne. Stosownie do przepisu art. 193 ustawy, kto nie zgłasza wymaganych przepisami ustawy danych lub zgłasza nieprawdziwe dane mające wpływ na wymiar składek na ubezpieczenie zdrowotne albo udziela w tych sprawach nieprawdziwych wyjaśnień lub odmawia ich udzielenia podlega karze grzywny. W świetle powołanego przepisu, w sytuacji trójkąta umów z jakim mieliśmy do czynienia na gruncie rozpoznawanej sprawy, to obowiązkiem ubezpieczonego, jest udzielenie płatnikowi składek wszelkich niezbędnych danych pozwalających mu terminowo wywiązać się z obowiązków płatniczych wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Co do samego sposobu wyliczenia podstawy wymiaru składek - strona skarżąca nie kwestionowała wysokości, a jedynie zasadę.

Z tych wszystkich względów, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ §1 k.p.c., oddalił odwołania płatnika.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 §1 i 3 k.p.c. w zw. z § 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz.U. z 2018 r., poz.265) i zasądził od (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością spółki jawnej w Ł. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. 540 zł (3 razy po 180 zł) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, uwzględniając, że każda z trzech spraw z odwołania od zaskarżonych decyzji zachowała swoją odrębność, a ich łączne rozpoznanie i rozstrzygnięcie było decyzją mającą jedynie charakter techniczny.

A.P.